

Western Michigan University

From the Selected Works of Maira Bundza

August 17, 2013

Greiziet Rati #2

Maira Bundza, *Western Michigan University*

Available at: https://works.bepress.com/maira_bundza/39/

3x3 avīze #2

2013.g.

17. augustā

Trim kārtām jostu jozu
Ap resno ozoliņu.
Lai tas auga, lai zaļoja
Manā tēva zemītē.

Trim kārtām jostu jozu
Ap to savu augumiņu,
Lai man spēks, lai varīte
Kā dižam ozolam.

Dziedot dzimu, dziedot augu,
Dziedot mūžu nodzīvoju.
Dzied rītā vakarā
Gārzera maliņā.

Ugunskurs

Larisa Kaļiņa ar lielu sajūsmu novadīja ugunskuru, kaut sākumā tas lāga negribēja degt.

Kas ir ugunskurs bez saucieniem? Valteram tādu netrūka ar ko aizraut dalībniekus.

Rotkaļu uzvedumā 3x3niece pazaudē izgatavoto rotu un 100 gadus vēlāk to atrod archealogi.

Ugunskura vakarā uzstājās daļa no šī gada Mazlāčīšiem. Tie bija Zaiga Herrona, Andris Ponis, Katarina D'Aousta, Emīlija Sewruka, Reinis Ragainis, Aija Ostmane, un Kaiva Freimane. Viņi bija nodarbības laikā nonākuši pie slēdziena, ka vienīgā lieta, kas viņiem nav patikusi šajā nedēļā, bija tas, ka dienās bija grūti izdomāt vai peldēt, vai arī ne. Citādāk, Mazlāčīšiem ir sevišķi patikusi ķeršanas spēle, jeb mušu/zirnekļu spēle, smiešanās, un skriešana.

Hei, Saulīte

Silti stari vasariņā, vasariņā,
 Hei, hei, hei, hei, tu smaidi saulītei.
 Atnāk vēsi rudens rīti, rudens rīti,
 Saulei meklē cepurīti, cepurīti.
 Ziema nāk ar ledutiņu, ledutiņu,
 Saulei meklē kažociņu, kažociņu.
 Bet, ka pavasaris klāt, pavasaris klāt,
 Saule atkal sildīt sāk, atkal sildīt sāk.
 Hei, hei, hei, hei, tu smaidi saulītei. (piedzied.)
 autors mums nav zināms

Daira Morusa

Izvilcumi no trimdas/vēstures ievirzes uzveduma:

- Nu, ko ta mēs te iemācījāties no augsti skolotiem profesoriem ar vairāku universitāšu diplomiem?
- Mēs, kas atstājām Latviju 1944. gadā esam latviešu Elīte.
- Un mūsu vēstures ievirze ir Super-Elīte.
- Mēs nenācām te ne mālus mīcīt, ne bleķus dauzīt.
- Nācām analizēt lietas kur vajag saprašānu un inteliģenci
- ... Nonācām Vācijā, palikām par dīpīšiem...
- Uzzinājām, kur deva kafiju, kur kukurūzu, kur tikai zirņu zupu – zaļās briesmas.
- Tālāk ar kuģiem uz Ameriku
- No augsti izglītotiem speciālistiem palikām par lauksaimniekiem un kokvilnas plūcējiem
- Tad pulcējāties pilsētās, dibinājām draudzes un biedrības pietiekami lielā skaitā, lai visiem būtu amati, mācītājiem savas draudzes.

Trimda dimd

Trimda dimd, trimda dimd
 Kas to trimdu dimdināj?
 Vietas, laiki, organ'zācij's
 Tās to trimdu dimdināj.
 Trimda dimd, trimda dimd
 Kas to trimdu atbalsoj?
 Andrejs, Jānis, Valters
 Tie to trimdu atbalsoj.

Lini mums skandināja dziesmu, un viņas pavadīja ar ritmiem Jānis Medenis.

Folkloras ievirze mūs iepriecināja ar divām rotaļām

Čūska, čūska, čūska es
 Lienu, lienu, lienu es.
 Gribi mana aste būt?
 Saki, gribi mana aste būt?
 Gribu tava aste būt.

Brālīt, kur tu esi?

Kokgriezēji atdarināja vēju ar saviem darba rīkiem

Latvisko rakstu ievirze bija sacerējusi *Hei lai-li* tekstu (tas atrodams nākamā lapaspusē).

Filmu vakars: "Čikāgas piecīši. Par mani, draudziņ, nebēdā..."

Kamēr bērni skatījās savu filmu, pieaugušie skatījās dokumentālu filmu par Čikāgas piecīšiem, kuŗus daudzi no mums labi pazīst. Likās piemēroti pēc tam nodziedāt vienu *Hei lai-li* dziesmu.

Hei lai-li lai-li lo

Latvieši mēs visi esam, Hei lai-li lai-li lo
Smaidot dzīves nastu nesam, Hei lai-li lai-li lo
Divos darbos sapampst kājas, Hei lai-li lai-li lo
Kamēr nomaksājam mājas, Hei lai-li lai-li lo
Hei lai-li lai-li lai-li
Hei lai-li lai-li lo
Hei lai-li lai-li lai-li
Hei lai-li lo

Alberta Legzdiņa oriģinālais 1. pantiņš

Gārezērā dzīve laba
Jūtamies kā savās mājās.
Staigājam pa meža takām
Ar mūsu labiem draugiem blakām.

Sanākam te jautri dziedāt,
Satikt draugus patērzēt.
Braucam šurp no visām malām,
Karstumā vai ziemas salā.

Letiņi mēs visi esam
Ēdam kāpostus ar desām.
Piedzeram mēs vīnu, alu,
Uzskatām tos visus labus.

Filma šī bij ļoti jauka
Arī ļoti vēsturiska;
Redzējām mēs vecos laikus,
Arī jaunus, ne tik senos.

Rītos mums ir latvieš' raksti
Mums tur ļoti omulīgi;
Katru rītu sanākami,
Latvju rakstus dizainējam.

Ilizan' ir pacietīga
Skat lai pirkstus nenogriežam,
Mūsu Ilizane saka -
Esot suni apēdusi*

Ruksis** dzirdēja tās runas
Un tam ausis iesāpējas.
Slimus suņus neēd viņa,
Viņai laba sirdsapziņa.

Avotos bij traki auksti
Un tad zīmuļi tik' lausti.
Darbs mums visiem iepatika,
Viena nedēļa tik īsa!

Pēcpusdienās mums iet jautri,
Mums ir ādas mīkstas, skaistas;
Sprāga līme te pa gaisu,
Jaukas kārbas dizainējam.

**Ja esi kādu lietu tik daudz un dikti darījis, ka zini jau no galvas, tad mēdz sacīt, ka šajā lietā esi suni apēdis.*

*** Ruksis ir suns kas pieder Rūtiņiem un kam tiešām bija auss iekaisusi.*

Folkloras ievirze

Žurnālā leva, kuru abonēju manizurnali.lv, ir rakstu sērija par dažādām ar folkloru saistītām tēmām (Latvijā vispār folklorā šobrīd ir modē), kāda raksta galvenie varoņi bija arī mūsu šī gada folkloras ievirzes vadītāji Iveta un Vidvuds Medeņi. Intervija bija dzīva un iedvesmojoša un es ar lielu nepacietību gaidīju folkloras ievirzi. Viens ir lasīt pieslīpētus avīžu tekstus, bet otrs ir redzēt “folkloras pāriti” (kā Medeņu pāri šeit šonedēļ dēvē) darbībā. Varējām novērtēt, kā strādā cilvēki, kuri ir pieraduši gadiem strādāt duetā, saprot viens otru no pusvārda, papildina otra teikto un āzē viens otru tā, ka klausītājiem sāp vēders no smiekliem. Bet lai tavas acis neaizmiglo, vieglums un šķietamā nenopietnība ar kādu viss tiek pasniegts. Tam visam pamatā ir vairāk nekā 25 gadu darbs pētot folkloru un personiska dzīves pieredze to visu ikdienā patiešām lietojot. Vai daudzi no mums svin Meteņus? Un ko mēs zinām par mājas svētīšanu un aizsardzību pret ļaunajiem spēkiem? Uzzinājam arī kam kurš koks noder un kas par tiem teikts tautas dziesmās, tāpat paplašinājam savas valodas zināšanas – vai Tu zināji, ka dievkociņš angļiski ir southern wormwood un latīniski *Artemisia abrotanum* L. ? Un lupstājs -lovage jebšu zinātniski *Levisticum officinale*? Stāstus bagātīgi papildināja bildes no personiskā arhīva un dziesmas, dziesmas, dziesmas... Ildziedājāmajies kā krietnā nīkšanā...

Miroņu bučošana Meteņos

Sev zelta burtiem piezīmju grāmatiņā pierakstīju mājas lapas adresi latvijasradio.lv, tad spiežu uz LR1 un tad Personības un meklēju „Iveta Medene.” Vēlies uzzināt par Lieldienām vai Ziemassvētkiem, bet varbūt par Meteņiem vai mējošanu? Lūdzu, tur ir īsta bagātību krātuve, intervijas ar zinošākajiem cilvēkiem folkloras jomā Latvijā.

Arī es tur biju, pienu medu ēdu un dzēru, un cerams nākamgad būšu klāt atkal...

Māra Linde

Jaunmīklas

1. Iekšā pa vienu, ārā pa trīs, un tad tikai ir „iekšā”
Jūlija Pone, 8 gadi
2. Balts leduslācis visus paēdina
Ansis Ostmanis, 6 gadi
3. Četrstūrainis visapkārt, ciets kā akmens.
Viesturs Upīte
4. Zelta saule peld ezerā.
Vija Miezīte
5. Melna seja – balta lūpa,
Sausa mēle aug, tik aug garumā.
Lauris Rožkalns
6. Graudu sula?
7. Vispirms ciets, tad grauздēts, un beidzot šķidr.

Atbildes:

1. Kreklis
2. Ledusskapis
3. Ķieģelis
4. Ola
5. Mazās mājās papīru dvieļu tvertne
6. & 7. Alus

Ēdiens: universāla valoda

Es ieprecējos latviešu ģimenē 17 gadus atpakaļ. Lai gan es joprojām cīnos ar latviešu valodu (es visu laiku mācos no mūsu 8-gadīgiem dēliem), tradīcijas un ēdiens vienmēr ir bijuši mūsu kopīgā valoda. Mēs dzīvojam

Ziemeļkarolīnā, un tur daudzi

mūsu paziņas ir “pārvērtušies” par latviešiem, kad mēs svinam mūsu Jāņus. Kuram gan negaršo pīrāgi (ar speķi), pelēkie zirņi (ar speķi), skābie kāposti (ar brūno cukuru un speķi) un rudzu maize (ar krējumsieru un—kāpēc gan nē—speķi)?

Katru vasaru mūsu ģimene brauc no *Morehead City* Ziemeļkarolīnā uz Garezeru, lai padzīvotu Avenu ģimenes mājā. Mūsu dēli vairākus gadus ir piedalījušies “Bizbiz bērnos” un cer iet uz Garezera bērnu nometni nākošo gadu. Bet šī ir pirmā reize, kad mēs piedalāmies 3x3 nometnē. Turklāt, mēs piedalāmies trīs paudzēs: vectēvs Pēteris Avens (rotkalšanā), mana sieva Larisa Avena (rokdarbos), es (latviskā virtuvē), un mūsu dēli Kai un Lukas (1/2 x 1/2).

Mans mērķis 3x3 bija skatīties, mācīties un labāk iepazīt latviešu tradīcijas un kultūru caur ēdienu. Tieši to arī 3x3 piedāvā...vienīgi bez subtitriem. (Nometnes “likums” ir runāt latviešu valodā, tāpēc es atvainojos Maijai par manis iesāktām sarunām angļu valodā.) Katru dienu gan ievirzē, gan ēdamzālē, mani izprašņā: “Ko jūs šodien gatavojāt?” “Kā viņi to taisīja?” “Kā tev labāk garšoja?” Mēs esam taisījuši zirņu pikas. Mēs esam

gatavojuši auksto zupu (kuŗa man ļoti garšoja, lai arī es neciešu bietes!). Mēs esam sējuši Jāņu sieru. Mēs esam cepuši medus torti. Es vienā ziņā varbūt biju objektīvs tiesnesis. Man viss ļoti, ļoti garšoja.

Un tad es noskatījos kā gatavo un cep saldskābo rudzu maizi. Mana īsā pieredze šonedēļ ir rādījusi, ka saruna par rudzu un saldskābās maizes gatavošanu līdzinās sarunas iesākšanai par politiku UN reliģiju Karolīnās (mums mācīja Ziemeļ- un Dienvidkarolīnā NEKAD neiesākt sarunu par politiku vai reliģiju, kur nu vēl par

abām!). Es esmu pārliecināts, ka latvietim maize (un droši vien pīrāgi) skaŗ jeb atklāj abus šos tematus. Bet es teikšu vēlreiz: ar sviestu vai krējumsieru, un varbūt mazliet kūpinātas zivis, viss garšo brīnišķīgi.

Man it īpaši interesēja tie ēdieni, kas pat dažiem ievirzes dalībniekiem bija sveši. Man it sevišķi garšoja sklandu rauŗi, kuri izraisīja diskusiju par to, vai maziem ēdieniem vajadzētu būt saldiem vai sāļiem un vai šādu ēdienu vispār vajadzētu pasniegt viesiem. “Vairāk sāls!” “Burkāniem jābūt saldākiem!” Ēdiens vienmēr izraisa sarunas un pārrunas. Es diemžēl nesapratu lielu daļu no tām, bet vismaz es ievirzē nesamaitāju nevienu recepti.

Šonedēļ es ļoti daudz iemācījos, galvenokārt nogaršojot ēdienus ar karotīti vai pirksta galu katra tā gatavošanas posmā, bet mācījos arī no sarunām. Katrai kultūrai un ticībai ir jābūt līdzīgam sauklim: pieņemt (visus), gādāt par viņiem (visu), teikt pateicību (kopā ar visiem). Bet iespējams, ka to var pateikt tik vienkārŗi kā: *Lai paēda, kas neēdis; lai padzēra, kas nedzēris.*

Chris Taylor, Tulk. Amanda Jātniece

Latvisko virtuves ievirzi vadīja Elga Pone

Podniecība

Podniecības ievirzē, Gundegas Peniķes uzraudzībā, piedalās četri dalībnieki -- trīs iesācēji, kā arī dalībniece ar pieredzi, kuŗa atgriežas katru

gadu gatavībā atkal ķerties pie darba.

Gundega stāsta, ka "Viss sākas ar bumbu!" Katrs mīca savus mālus, izveido bumbu; no bumbas, blodiņu. Tad katrs taisa savu lietu un, izveidojas pašam savs stils. Mērķis ir iemācīties vairākas tehnikas -- veidot darbiņu bez virpas, mācīties virpot, un glazēt. Un viss jāpabeidz apmēram trīs dienās, jo jāatliek laiks mālu cepšanai un dedzināšanai.

Podniecības darbnīcā ciemojās divas bērnu grupas. Gundega ziņo, ka bērni bija brīnišķīgi un visi cītīgi strādāja. Tie taisīja mākslu --

būvēja vannas istabu ar visu iekārtu. Sestdien būšot redzami rezultāti!

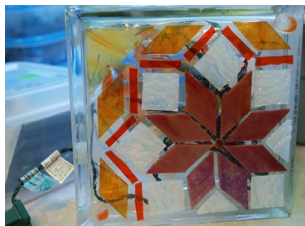
Gunta Beard

Stikla apdare/Vitrāža

Stikla apdarē piedalās deviņi cilvēki Zanes un Laimas Rožkalnu mākslinieciskā vadībā. Pie šīs mātes un meitas dalībnieki mācas dažādos stilos veidot stikla gabalus kakla rotām, gredzeniem, matu spraužu rotājumiem un pat veido mazus magnētus. Darbnīcā ir izdevība gatavot īpatnējas kakla rotas, piem. saliekot nezāles starp divām stikla loksniem, kuņas izkausētas ceplī, izveido skaistu rotu.

Stikla apdares ievirzē tiek gatavoti dārza akmeņi, bilžu rāmji un logā karināmi auseklīši. Laima cenšas pierādīt, ka var izgatavot cementa skulptūru nedēļas laikā. Redzēsim vai izdosies nobeigt cementa gliemezi.

Kas vajadzīgs lai strādātu ar stikliem? Izdoma, pareizie darba rīki, drošības brilles, kā arī slēgtas kurpes! Tad var mācīties griezt, slīpēt, liedēt, vīlēt un pat maisīt cementu! *Gunta Beard*

Dzirdēts, redzēts, novērots

- Dažas dalībnieces prot tikai lietot melnus stiklus.
- Vai var izgatavot cementa skulptūru nedēļas laikā?
- Ievirze dod labu iemeslu manikīrei.

Ādas apdare

Vadītāja: Ilizane Grīnberga

Kas to būtu domājis, ka tās mazās ādas cibiņas ko mēs pērkam vai mums dāvina Latvijā ir tāds piņķeris. Mēs trīs dienas taisījām mazās apaļās kārbīņas. Vispirms bija jāuztin no kartona kārbīņas struktūra. Nebija viegli izgudrot cik kārtās un kā uztīt kartona strēmelītes, lai kārbīnai būtu maliņa un vāciņš derētu pa virsu. Atstājām formiņu žāvēties. Otrā dienā izvēlējamies kazādiņu krāsas un sākām apvilkt mīkstas ādiņas ap formām. Labi, ka bijām tikai piecas, jo mums visām vajadzēja palīdzību. Ilizane gādāja, lai visi darbiņi būtu rūpīgi nostrādāti. Ja gadījās “fušieris,” tad Ilizane prata to salabot vai pārvērst mākslinieciskā

akcentā. Trešā dienā nobeidzām vāciņus un tos izdekorējām izspiežot no vāka ādiņas mazas formiņas un tad

caurumiņus piepildot ar citas krāsas ādiņu—to sauc par intarsijas tehnika. Piņķers, bet visiem iznāca skaisti un jutāmiem gandarītas.

Pēdējās pāris dienas darbojāmies ar ādas siksnīnām, gatavojot jostas un aproces. Te mācījāmies iesist vai ar karstu formiņu pāri folijam iespiest musturīšus. Mūsu vidū bija divas draudzenes no Latvijas -- viena pārcēlusies dzīvot Amerikā, otra atbraukusi ciemos, abas izdomājušas piedalīties 3x3.

Jauki.

MBz

Rokdarbi

Vadītāja: Zinta Enzeliņa

Rokdarbnieces rakstot ar diegiem nevis ar zīmuli, tāpēc no viņām avižu rakstiņa nebūšot. Zinta uzskata, ka viņas ievirze ir tāda visaptveroša ievirze, jo strādājot pie

rokdarbiem ievirzes dalībnieces pārrunājot visu to, ko citās ievirzēs – politiku, folkloru, receptes, dabu, bērnu audzināšanu un daudz

kā cita.

Kad apvaicājos par pašiem darbiem, Zinta skaidroja, ka parasti iesācēji sāk ar prievītēm. Tievās prievītes auž ar šķietiņu, kamēr platākas

prievītes un jostas var aust tikai ar sietām nītīm. Zinta lietoja vārdu

„audene.” Es sastapos daudz ar vārdu “audene” gatavojot sarakstu par Latviešu etnografiskā mūzeja materiāliem Priedainē (NJ). Uzzināju, ka „audene” attiecas uz tādiem audumiem, kur nītis iet augšā lejā, nevis kā celaines, kas austas uz kārtīm ar caurumiem, caur kuriem izvērtas dzijas.

Zinīgākās dalībnieces strādā katra pie sava iemīļotā projekta. Viena dalībniece šujot Kurzemes sievas cepuri, viena vīram kreklu, cita gatavojot cimdu valnīti ar bārkstīm.

Vēl ir ievirze ievirzē, kur Ilga Rūtiņa ieraudzījusi pērlišu darbus Gaŗezera izstādē pirms 3x3 sākuma, iemācījusies no mākslinieces kā ar tām strādāt, atpirkusi no tās mazas stellītes un tagad gatavo pērlišu rokassprādzes pie rokdarbiniecēm.

Mākslas pašdarbība

Vadītāja: Linda Treija

Mākslas ievirzē ejot jauki. Linda zin kā pievilināt dalībniekus, ne tikai ar savām izcilām mākslas zināšanām un gaišo garu, bet arī ar kulināriem gardumiem—vīnu, kafiju un labu šokolādi.

Pie viņas nāk zīmēt profesori, studenti, fotogrāfi, profesionāļi un vienkārši mākslas mīļotāji. Pa nedēļu skaits pieaudzis.

Pielietotās tehnikas ir dažādas, no vienkāršiem melnbaltiem zīmējumiem līdz akrila krāsām uz papīra, audekla un koka. Top ziedi, ainavas un abstraktas gleznas.

R

Rota, raiti, raksti, riti, ragi, rīki, rūpes, ripu sakta, rūžš, runga

O

Ovāls vai apaļš, ornamenti, O-o!

T

Trakums, tikšanās, tripolīns, tituvēns, trauciņš

K

Kalt, karsēt, kavēt, kodināt, kaitināt, kakla gredzens, kakla rota, kasīt, kafija! knaibles, koka bluķis, kalti, kalniņi, (Stabiņš) un Krēsliņš

A

Apbrīnot, atlaidināt, apkalt, atdarināt, apklāt, aprobe, archeoloģija, atkal

L

Latvisks, lēnām uz priekšu! lodēt, lote, liesma, lāpa, līmēt, lakta, labs diezgan!

Š

Šausmas, šausmas, vai! Šodien! šokolāde, 'Šarpī'

A

Asprātība, atzinība, apziņa, apaļš, ar prātu! amoņaks, atkal

N

Nervus bendē! Nekas – jāsāk no gala! noapaļo, nosmērē ar boraku, namējs nav nieks! Nedari tā!

A

Atvieglo sirdi, atlaidināt, ATKAL ATKĀRTOT!

Saruna ar Andreju Plakanu

Ir tādi latvieši, kas maz redzēti mūsu sabiedrībā, bet kas dara lauvu darbu latviešus popularizējot rakstot akadēmiskas grāmatas par Latviju un latviešiem un kas tiek ievietotas pasaules akadēmiskās bibliotēkās. Viens tāds ir Andrejs Plakans. Noskaidrojam, ka bijis 3x3 Garezerā 26 gadus atpakaļ. Tagad penzijā aizgājis, raksta mums tik ļoti vajadzīgo trimdas vestures grāmatu. Par to runājis ar Valteru Nollendorfu, un tā ticis uzaicināts piedalīties 3x3, kur tieši trimda tiek apskatīta vestures ievirzē.

Andrejs Plakans ieguva savu doktora gradu vesturē Harvardas universitātē ar disertāciju par 19.g.s. latviešu atmodu. Viņš dažus gadus mācīja Bostonas Koledžā, bet negribēja vairs dzīvot lielpilsētā, un kad piedāvāja darbu Aijovas Pavalsts universitātē (Ames, IA), ģimene pārvācās turp un no turienes varējis darboties vēstures laukā, kur mācījis Eiropas sociālo vēsturi un Austrumeiropas vēsturi.

Andrejs ir piedalījies gandrīz katrā AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies) konferencē kopš 1970.g. konferences San Hozē, kur latviešu un baltiešu jautājumi tiek apskatīti akadēmiskā līmenī. Viņš pieder arī American Association for the Advancement of Slavic Studies (nesen pārdēvēta par Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies), kur plašāk tiek apskatīti Austrumeiropas jautājumi un nopietnākie Baltiešu pētnieki uzstājušies ar referātiem arī tur.

Prasīju, kā atšķiras vēsturnieka un politiskā zinātnieka skats uz trimdu un notikumiem vispār. Vēsturnieki mēģina atkāpties, cik iespējams, no tā ko tie pēta. Ideāli nevajadzētu būt personīgām saitēm. Viegli atkāpties no 19.g.s. notikumiem, bet grūtāk tagad. Vāciešiem ir jēdziens „Zeitgeschichte” – mūsdienu vēsture, kas sagādā grūtības, it sevišķi tiem, kam ir spēcīgi politiski uzskati. Ja vēsturnieks grib teikt ko sarkarīgu par trimdu, tad jāmēģina atturēties no spriedumiem. Jāmēģina izanalizēt visas lietas, kas saistās ar trimdas būtību, piem. kultūras sakariem, bēgšanu, izdzīvošanas jautājumiem. Politiskie

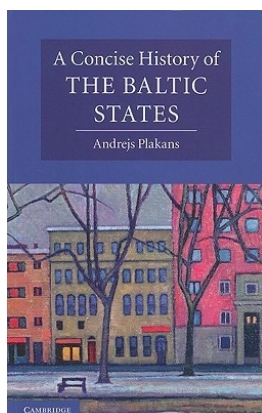
zinātnieki varētu darīt to pašu, bet nodarbojas ar politiskiem jautājumiem, vairāk secinot kas darbojies, kas ne. Viņiem grūtāk atkāpties. Vai tas nozīmē, ka vēsturnieki ir objektīvāki? Vārds “objektīvs” esot jāliek pēdīnās, jo tādas ideālas objektivitātes nemaz neesot. Tas esot saistīts

ar pieejamiem avotiem. Te es kā intervētāja novirzījos no tēmas, jo gribēju zināt kā Andersons, Dunsdorfs, Švābe un citi vēsturnieki spējēja uzrakstīt diezās Daugavas apgāda izdotās Latvijas vestures grāmatas (kas stāvēja uz plaukta mums blakus), ja tie netika pie pirmavotiem Latvijā. Man kā bibliotēkarei tas ļoti interesēja, bet te neaprakstīšu.

Pirmā grāmata Andrejam iznāca *History of European Family* (1984), kas bija galvenokārt metodoloģiska grāmata. Kaut viņš turpina publicēties par kvantitatīvo demografiju ģimeņu lietās, viņš raksta arī visiem saprotamu vēsturi, sarakstīdams nodaļas grāmatai *Russification in the Baltic Provinces and Finland, 1850-1914*. Latviešiem sevišķi svarīgas ir *The Latvians: A Short History* (1995), *Historical Dictionary of Latvia* (1997) un *The A to Z of Latvia* (2010). Keimbridžas (Cambridge) prese lūdza viņam uzrakstīt *Concise History of the Baltic States* (2011). Sākumā likās par grūtu integrēt visu trīs baltiešu zemju vēstures, bet tad Andrejam iepatikās izaicinājums un viņš piegāja tai kā Baltijas jūras

austrumpiekrastes vēsturei, kur dzīvojušas trīs vai četras dažādas tautas. Pēc recenzijām var spriest, ka viņam izdevusies šī sintēze, un cik pati esmu grāmatu lasījusi, atradu, ka tā bija ļoti saprotama. Grāmatu pašlaik tulko, un cerams, ka nākamgad tā iznāks latviešu valodā. Tagad penzijā būdams, Andrejs ķerās pie trimdas vēstures, kas ir ļoti svarīgi apskatīt un aprakstīt ar vēsu prātu un, cik iespējams, “objektīvāti.” Vēlam viņam sekmes!

Maira Bundža

Ne visai skaidrā prātā sacerētas

RINDAS

skaidrā ūdens jaukšanai

Tik

pa

taku

blaku

blaku

rit aiz Ritas Rita, Gita, Zita, kāda cita

(pliciņi pleciņi, sīciņi svārciņi, lieliņi lieliņi).

Diētu, diētu jaunas meitas,

lai kairāk pieguļ kleitas!

Vai tā puīšu vaina,

ka tās kāra vaina-

dziņu,

kur tie savu pāta-

dziņu?

Prāta darbs

jau nebij

plūkt nost to balto lilij.

Valters Nollendorfs

(Sen tas bij...)

(atrasts 3x3 archīvā no 1987.g.)

Trīsreiztrīs elēģija

(ī-minorā)

Kaktā uz plīts

Kapijpodš

dīc...

Sīcēji sīc,
nīcēji nīkst,
klīdēji klīst:
tā pāiet vakars,
tā pāiet nakts
līdz pienāk rīts.

Un atkal vakarā
kapijpodš dīc,
klīdēji klīst,
slīcēji slīkst,
sīks lietiņš līst
(ai, kā man gribētos
pie tevis līst!),
nīcēji nīkst,
sīcēji sīkst.
Kas sīkst?
Sīcēji nesīkst,
sīcēji sīc -
tas taču ods,
sit to nost!
Nu nīcēji nenīkst,
nīcēji nīst,
plīķieni plīst, un odam vakars,
vairs nepienāk rīts...

Bet kaktā
uz plīts
kapijas
podš
dīc
vēl un
dīc
vēl un dīc...

Antons A. Acuraugs I

Kāpēc Tu brauc uz 3x3?

- Būt ar latviešiem un iemācīties kaut ko jaunu.
- „Mamma, man te ir liels prieks!” – 2 ½ g.v.
- Lai ar bērniem būtu svaigā gaisā, bez televīzijas un iegūt jaunas zināšanas par latviskām tradīcijām- pirmo reizi 3x3.
- Patīk skolotāji un draugi – ½ x ½ .
- Pavadīt laiku ar latviešiem un īpaši ar mazajiem, sīkajiem, un dzīvot mežā.
- Laba kompānija un var nodarboties ar lietām, kam ikdienā nesanāk laika.
- Patīk būt ar cilvēkiem kopā un darīt keramiku, mēs uzskatām to kā atvaļinājumu.
- Tāpēc, ka kājām iet ir par tālu, man nav tik labas kurpes staigāšanai.
- Jo man ļoti patīk te būt.
- 3x3 ir kļuvis man par sirdslietu, braucu katru gadu jau 31 gadu.
- Man interesē ievirzes un te var latviski runāt, satikt cilvēkus kurus redzu tikai vienu reizi gadā.
- Lai satiktu savus mīļos draugus un padziedāt.
- Bijusi sešās Latvijas 3x3 nometnēs mazdēlu dēļ, lai tie iegūtu latviešu draugus un runātu latviski.

• Lai atkal atgrieztos izsapņotajā Latvijā.

*Dalībniekus
aptaujājusi
Maija Zaeska*

Kāpēc 3x3 un kāpēc Gaŗezērā?

Es nevaru lepoties ar ilggadīgu 3x3 apmeklēšanu, lai gan Gaŗezers ir vienmēr bijis viegli sasniedzams un es esmu to pastāvīgi apmeklējis kopš 1966.

gada. Mana vecākā meita Daina man vienmēr atgādina par 3x3 Gaŗezērā, kamēr pāris gadus atpakaļ 3x3 programmā izlasīju, ka politikas ievirzi vadīs Jānis Peniķis un viņam palīgos būs Ivars Ijābs un vēstures ievirzi vadīs Valters Nollendorfs. Tā kā Jāni un Valteru pazinu jau ilgu laiku, viņu abu klātie mani pamudināja pieteikties 3x3 Gaŗezērā. Piedalīšanās abās ievirzēs deva man labu ieskatu Latvijas politiskā dzīvē un Valters stimulēja man atmiņas par kuŗām es pats lāgā nezināju. Gadu vēlāk. Laika aizpildīšanai pieteicos folkloras ievirzē un satiku Līgu Reiteri. Kas tas bija par piedzīvojumu! Kopš tā laika es vienmēr piedalos politikas/vēstures un folkloras ievirzēs.

3x3 Gaŗezērā dod daudz intelektuālus stimulus, jaunus draugus (Sandis Laime, u.c.) un paziņas. Gaŗezers ir viegli sasniedzams ne tikai man, bet arī manām meitām un viņu ģimenēm. Tā es varu savus mazbērnus redzēt ārpus viņu parastās vides un redzēt kā viņi aug un veidojas par divkultūru cilvēkiem.

Es iesaku visiem 3x3 apmeklētājiem stāstīt saviem radiem, draugiem un paziņām: Brauciet uz 3x3 Gaŗezērā. Tur ir daudz ko darīt, nebūs garlaicīgi un ja nevar atrast ko darīt, tad var staigāt ap Gaŗo ezeru un atklāt cik daudzās mājās dzīvo latvieši.

Juris Jauntirāns

Dancotāji

Rokdarbi

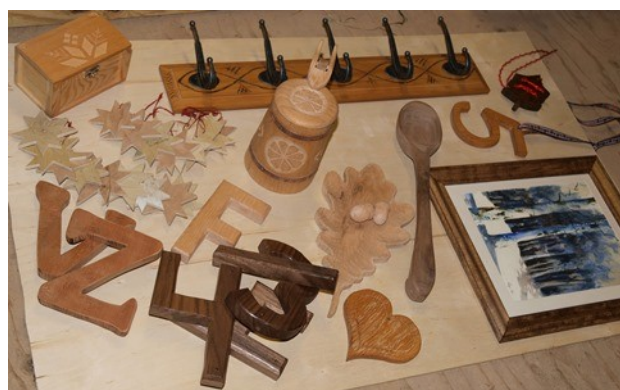
Latviskie raksti

Rotas

Stikla apdare

Kokgriezumi

Intervija ar Ivetu un Vidvudu Medeņiem

Kas jums labāk
patīk, tautas
dziesmas vai tautas
dejas?

Iveta – Abas
Vidvuds-
Tautas dziesmas

Kur dzīvo raganas?

I – Katra savā mājā

V – Laba atbilde. Starp zemi un
debesīm.

Raimonds Pauls – mūziķis vai politiķis?

I – Mūziķis

V – Mūziķis

Kāda mūzika jums patīk?

I – Tautas tradicionālā un klasiskā
mūzika.

V – “pop rock”

Mīļākais latviešu rakstnieks?

I – Rūdolfs Blaumanis

V – Jānis Ezeriņš

Pirmais princips bērnu audzināšanā?

I – Paraugs un mīlestība

V – Draudzība

Kas ir folklorā?

I – Situāciju māksla

V – Tautas gudrība

Kuŗš ir mīļākais latviešu mūziķis?

I – Emīls Dārziņš

V – Emīls Dārziņš

Kas ir ASV?

I – Naudas
zeme

V –
Apsolītā zeme

Kas ir ASV latvieŗi,
repektīvi trimda?

I – Gudri
cilvēki, kuŗi domā
par nākamām
paaudzēm

V – Cilvēki
ar stafetes kociņiem rokās

Juris Jauntirāns

Dzirdēts, redzēts, novērots:

- Nīkŗanas vakaros jau otrdienas vakarā bija nodziedāts par deviņām tēmām. Par ko vēl viņi dziedās?
- Gaŗezera apkārtnē redzēta jauna čūskas suga – spiedoŗš, ar blondu galvu un garu raibu asti ar daudzām dažādām kājiņām. (Jānis Jātņieks ar meiteņu rindu, kas viņam seko.)
- Karoŗu kaŗŗ ēdamzālē. (Pie debess mannā bļodas.)
- NAV novēroti vairs ļaunie gari Gaŗezera apkārtnē
- Esot radies jaunvārds Saulgrieŗu virtuvē – jogurķis.

Apmācības koklēŗanā

Skaistākā meita

Reiz senos laikos dzīvoja divas meitas Varavīksne un Saule. Kādu dienu abas sāka strīdēties kuŗa bija skaistāka. Abas nolēma iet pasaulē un jautāt pārējiem kuŗa no tām ir skaistāka. Abas gāja pa ceļu un satika dvīņu brāļus, mākoņus – gubu mākoņus. Abas jautāja kuŗa no tām ir skaistākā. Mākoņi teica, ka Saulīte. Abas nolēma iet tālāk. Abas gāja un drīz satika lietutiņu. Lietus tik pakšķēja: pakš, pakš, pakš. Meitas jautāja kuŗa no mums tā skaitākā. Lietus abas nopētīja un teica, ka Varavīksne. Abas meitas bija priecīgas, jo katra bija nosaukta par visskaistāko. Viņas devās tālāk un satika pārkonu. Pārkonītis ducināja, visu cauru vasariņu. Abas jautāja arī viņam. Pārkons teica, ka labāk patīk Saule. Tā abas devās tālāk un satika zibeni. Zibens zibsnīja aiz Daugavas. Abas jautāja kuŗa visskaistākā. Zibens atteica, ka patīk Varavīksne. Abas devās uz priekšu un ieraudzīja vēju. Tas pūta un pūta. Pūt, pūt, Vēja māt, met jel mieru vakarā. Abas jautāja kuŗa ir smukākā, tas atteica, ka Varavīksne. Abas gāja līdz uznāca nakts un viņas ieraudzīja mēnesi ar zvaigznēm. Meitenes uzzināja, ka Saule ir visskaistākā. Meitas gāja tālāk un pēkšņi bija grūti redzēt, jo bija iegājušas miglā. Tās jautāja arī miglai. Migla tik atsauca, ka Varavīksne ir tā skaistākā. Meitas uzmanīgi gāja tālāk un nonāca pie aukstās Sniega mātes. Lai bija prieki, kam bija prieki, bērniņiem, tiem bija prieki. Sniedziņš, sniga putināja, bērniņš kalna galiņā. Sniega māte mētājas ar sniegu un abām bija ļoti auksti. Abas jautāja kuŗa no mums visskaistākā. Sniega māte atteica, ka siltums nav bez Saules un skaistums nav bez Varavīksnes. Abām, gan Saulei, gan Varavīksnei patika šī atbilde, jo abas bija skaistas.

Kopīgi sarakstījuši 1/2 x 1/2 bērni.

Mīļo saulīt,

Man patīk, ka Tu tik spoži spīdi. Mēģini spīdēt arī lietainās dienās. Tu esi tik smuka, tu esi tik spoža, tik skaista, tik spīdīga. Spīdi katrā mazā stūrītī, pat kad ir nakts, lūdzu; tad kad mēnestiņš lien ārā un tu eji čučēt.

Mīlu,

Kaiva Freimane, 5 g.v.

3x3 archīvi nodoti 3x3 vadībai

Vija Miezīte ir piedalījies visās Gaŗezera 3x3 nometnēs kopš 1983. gada. Viņa ir sakopojusi materiālus no

katras nometnes – brošūras, programmas, apliecības (ko senāk izdalīja par piedalīšanos), avīzes, fotografijas, dziesmu lapiņas un dažādus citus materiālus. Četrus biezus vākus ar materiāliem no 1983-2012 Vija nodeva Maijai Zaeska, kas tos nogādās Līgai Rupertei. Derētu šos materiālus visus ieskenēt un ielikt 3x3 mājas lapā.

Gaŗezera 3x3 skaitļos

Kopa 151 dalībnieks – 111 pieaugušo, 40 bērnu zem 12, vakara programmās pienāca klāt vēl 5

Dalībnieki nākuši no dažādām zemēm:

No Latvijas – 4

Viesojas no Latvijas – 6

Jauniebraucēji (kas ie braukuši no Latvijas kopš 1991) – 17

No Vācijas – 1

No Kanādas – 6

ASV tālāko ceļu mērija 2 no Kalifornijas

**Pateicamies Latvijas Ciema Vidvudam
Medenim par ziedojumu 3x3!**

3x3 Pasaulē

Ar šo nometni ir notikušas 198 3x3 nometnes vai saieti (ASV un Anglijā tās sauc par nometnēm, citur par saietiem) ar tuvu pie 29,000 dalībniekiem. Šogad Alsungā piedalījās 320 un Neretā 357 dalībnieki. Latvijas saietu avīzes jau apskatāmas 3x3 mājas lapā – www.3x3.lv Pašlaik Īrijā notiek nometne ar 150 dalībniekiem un par tiem var apskatīties foto un palasīt rakstus baltic-ireland.ie Nākamgad Latvijas 3x3 saieti notiks Rucavā un Smiltēnē.

Grāmata 3x3 ārpus Latvijas 1981-2011

ir pieejama elektroniskā formā 3x3 mājas lapā:

www.3x3.lv/gramata-par-3x3-kustibu.html

Tur ir arī norādījumi, kur var grāmatu nopirkt drukātā formā.

Vēl viena mīkla:

Viņa viņu mīl,

Viņš viņu nemīl.

Viņa viņu meklē,

Viņš viņu meklē.

Ja viņa viņu atrod, viņa ir ļoti laimīga,

Ja viņš viņu atrod, viņai ir gals!

Kas viņi ir?

Redakcija:

Sams Knochs un

Maira Bundža

Foto: Dzidra Tropa,

Sams Knochs, Kristīne

Putne, Maija Zaeska, Ilizane

Grīnberga, Juris Jauntirāns

Galvas zīmējums: Linda Treija

Korektors: Elga Pone, Maija

Zaeska

